

ЕКОЛОГІЧНІ ВИКЛИКИ РЕГІОНУ

Курепін Вячеслав Миколайович

старший викладач кафедри методики професійного навчання

Іваненко Валерія Сергіївна

*здобувач першого рівня освіти інженерно-енергетичного факультету
Миколаївський національний аграрний університет м. Миколаїв*

Сьогодні немає людини, яка б не відчувала на собі стрімкого погіршення стану свого життєвого довкілля. Забруднення води в ріках, озерах, морях та повітря, яким дихаємо; проблема з забезпеченням якісною питною водою; сумнівна якість більшості продуктів харчування внаслідок забруднення ґрунту і рослинності. Як наслідок – погіршення здоров'я більшості людей, поширення традиційних хвороб та поява нових. Головною причиною погіршення стану природного довкілля є людська діяльність, головним чином – техногенна. Безліч локальних антропогенних дій різної інтенсивності, впливаючи на кругообігові природні процеси, призводить до регіональних і локальних змін. Це, перш за все, постійне підвищення кислотності атмосферних опадів, потепління і зміна клімату, зменшення потужності озонової оболонки, збільшення радіоактивності навколишнього середовища[1].

Екологічна ситуація в Миколаївській області досить напружена. Промисловий комплекс і багатогалузеве сільське господарство здійснюють значний негативний вплив на довкілля. Незважаючи на те, що обсяги виробництва продукції в області за останні десять років значно знизились, ступінь техногенного навантаження на основні складові екосистеми залишається суттєвим. До переліку основних забруднювачів області відносяться 11 підприємств, обсяги викидів від яких перевищують 100 тонн на рік. Обсяги викидів цих підприємств складають 68,4% від обсягів викидів всіх підприємств області та є рівними 8,952 тисячі тонн. Найбільш забрудненими в області серед міст є Миколаїв, Первомайськ, Южноукраїнськ та Вознесенськ, а серед районів - Миколаївський, Вознесенський і Баштанський. Найбільшим забруднювачем повітря в Миколаївській області є

ТОВ «Миколаївський глиноземний завод». У 2019 році підприємством викинуто в атмосферу 2362,3 тонни забруднюючих речовин. Це на 244,7 тонни більше, ніж в 2018 році у зв'язку зі збільшенням обсягів виробництва. Також серед великих забруднювачів повітря такі підприємства: «Югцемент» (філія ПрАТ «Дікергофф цемент Україна»), АТ «Миколаївгаз», філія «Укртрансгазу» в Миколаївській області та інші великі підприємства.

У 2019 році в атмосферне повітря Миколаївській області стаціонарними джерелами забруднення було викинуто 13 тисяч тонн забруднюючих речовин. Крім того, в атмосферу від стаціонарних джерел забруднення викинуто 2 мільйони тонн парникового газу, який впливає на зміну клімату. За даними головного управління статистики в Миколаївській області, в загальній кількості забруднюючих речовин стаціонарних джерел домінували викиди метану 25,9%, тверді речовини 23,8% і сполуки азоту 23,4%. За видами економічної діяльності у 2019 році найбільше було викинуто забруднюючих речовин підприємствами переробної промисловості.

Окремою нагальною проблемою є наявність непридатних до використання та заборонених до застосування хімічних засобів захисту рослин, накопичених за попередні роки, та їх утилізація (знешкодження) [2]. За результатом останньої інвентаризації, проведеної 2018 року, на території чотирьох районів Миколаївської області залишається 166,87 тонн непридатних пестицидів та агрохімікатів, тари від них, забрудненого ґрунту[3] та залишків будівель (Арбузинський район – 39,85 тонн, Владіївський район – 4,17 тонн, Вітовський район – 0,15 тонн, Первомайський район – 122,7 тонн).

Необхідно відзначити, що Миколаїв також забруднюється вихлопними газами автомобільного транспорту, великі транспортні потоки важких вантажівок щодня йдуть до підприємств та установ. Вихлопні гази - це надзвичайно шкідливі хімічні сполуки, важкі метали. Зменшення викидів вихлопних газів в місті сприяє електричний громадський транспорт - трамваї та тролейбуси, які в європейських країнах вже давно замінили маршрутні таксі [4]. Але мінімізувати викиди вихлопних газів в межах міста до нормативних показників не вдається.

Розповідаючи про екологічну ситуацію в місті, не можна обійти увагою гостру на сьогоднішній день проблему пожеж на звалищах. Основними причинами пожеж є органіка. Органічні рештки, які лежать під завалами тривалий час без доступу кисню, не перегнивають, як це має відбуватись у природному середовищі. Вони розкладаються анаеробним способом, утворюючи вибухонебезпечний газ – метан, нагріваючись, він вибухає і починається пожежа. Процес внутрішнього горіння на звалищі іде постійно - у пустотах, які утворюються внаслідок осідання і розпаду відходів, назовні. Дим, який утворюється є особливо шкідливим для людини і довкілля. Це і діоксини, фурані, двоокис сірки, азоту, оксид вуглецю та ще цілий список сполук. Дим від пожеж з вітром розноситься на багато кілометрів довкола, а діоксини - це стійкі сполуки, які розкладаються дуже довго і, змішуючись із

пиллом, потрапляють в організм навіть через тривалий час. Такі викиди спричиняють хвороби дихальних шляхів, різко підвищують ризик захворювання раком і призводять до загальної інтоксикації організму. Тому у людей, що живуть неподалік від звалищ, вище ризик онкологічних захворювань. Щоб уникнути пожеж на звалищах, необхідно будувати сміттєпереробні заводи - це єдиний прийнятний варіант боротьби з довільним загорянням на полігонах твердих відходів. У країнах Євросоюзу екологічні служби вже давно зробили ставку саме на такі заводи.

Ще одна велика проблема в місті Миколаїв це стихійні звалища. Пов'язана вона, в першу чергу, з низьким рівнем екологічної свідомості і культури людей [5], які вивозять побутові відходи в поля або на узбіччя доріг, сміять в парках і на пляжах.

Екологічні проблеми на сучасному етапі розвитку усього людства, країни, регіону стоять в ряду найважливіших. Людина в повній мірі повинна усвідомити необхідність розвитку безпечного для навколишнього середовища виробництва, свою відповідальність за збереження здорової екології для майбутніх поколінь. Тільки об'єднав зусилля представників бізнесу і влади, громадськості, мешканців міста ми зможемо подолати прояви екологічного неблагополуччя у регіоні.

Бібліографічний список:

1. Vyshnevskaya O., Chabanenko O., Khrystenko T. (2019). Environmental dimensions of the global world. *Modern Economics*, 15(2019), 49-56. DOI: [https://doi.org/10.31521/modecon.V15\(2019\)-07](https://doi.org/10.31521/modecon.V15(2019)-07).
2. Kurepin, V. & Kurepin, D. (2020). Public administration in the field of civil protection and security of life in the conditions of local self-government reform and decentralization of power. *Modern Economics*, 19(2020), 94-100. DOI: [https://doi.org/10.31521/modecon.V19\(2020\)-16](https://doi.org/10.31521/modecon.V19(2020)-16).
3. Курепін В.М. Агрохімічне обслуговування та його вплив на екологічний стан і охорону навколишнього середовища, уклад. В.М. Курепін, В.С. Іваненко // Актуальні проблеми землеробської галузі та шляхи їх вирішення : матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції, м. Миколаїв, 4-6 грудня 2019. Миколаїв: МНАУ, 2019. С. 92-94. URL: <http://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/6405>
4. Курепін В.М. Механізм управління екологічною безпекою об'єктами господарювання на засадах маркетингу, уклад. В.М. Курепін, В.С. Іваненко // Обліково-аналітичне і фінансове забезпечення діяльності суб'єктів господарювання: національні, глобалізаційні, євроінтеграційні аспекти : матеріали IV Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції, м. Миколаїв, 20-21 листопада 2019р. Миколаїв: МНАУ, 2019. С. 169 – 172. URL: <http://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/6411>.
5. Курепін В.М. Проблеми екологічної свідомості здобувачів вищої освіти закладів вищої освіти аграрного профілю, уклад. В.М. Курепін, А.В.

Демченко // Осінні наукові читання : матеріали XXIII Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції, секція № 10. Педагогічні науки, м. Тернопіль, 27 листопада 2019 р. - Тернопіль : ГО «Наука та освіта без кордонів», 2019.

URL: <http://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/6415>